Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

20. května 2021 *

„Řízení o předběžné otázce – Justiční spolupráce v občanských věcech – Příslušnost a uznávání a výkon soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech – Nařízení (EU) č. 1215/2012 – Příslušnost ve věcech pojištění – Článek 10 – Článek 11 odst. 1 písm. a) – Možnost žalovat pojistitele, který je usazen v některém členském státě, v jiném členském státě v případě žaloby podané pojistníkem, pojištěným nebo oprávněnou osobou u soudu místa bydliště žalobce – Článek 13 odst. 2 – Žaloba podaná poškozeným přímo proti pojistiteli – Osobní působnost – Pojem ‚poškozený' – Podnikatel v odvětví pojišťovnictví – Zvláštní příslušnost – Článek 7 body 2 a 5 – Pojmy ‚pobočka', , zastoupení' nebo ‚jiná provozovna' "

Ve věci C-913/19,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Sądem Rejonowym w Białymstoku (okresní soud v Bělostoku, Polsko) ze dne 18. listopadu 2019, došlým Soudnímu dvoru dne 13. prosince 2019, v řízení

CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

proti

Gefion Insurance A/S,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení A. Prechal, předsedkyně senátu, N. Wahl, F. Biltgen, L. S. Rossi (zpravodajka) a J. Passer, soudci,

generální advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

vedoucí soudní kanceláře: A. Calot Escobar,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s ohledem na vyjádření předložená:

– za CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością K. Janiec-Janowskou, radca prawny,

– za Gefion Insurance A/S I. Łyszkiewiczovou, radca prawny,

– za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

– za Evropskou komisi M. Heller a B. Sasinowskou, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: polština.

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 14. ledna 2021,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 13 odst. 2 ve spojení s článkem 10 a čl. 7 body 2 a 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2012, L 351, s. 1).

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi společnostmi CNP spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (dále jen „CNP“), jež je společností s ručením omezeným se sídlem v Polsku, a Gefion Insurance A/S (dále jen „Gefion“), jež je pojišťovnou se sídlem v Dánsku, ve věci náhrady škody způsobené dopravní nehodou, k níž došlo v Polsku.

Právní rámec

Unijní právo

Nařízení č. 1215/2012

3 Body 15, 18 a 34 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 uvádějí:

„(15) Pravidla pro určení příslušnosti by měla být vysoce předvídatelná a měla by vycházet ze zásady, podle které je příslušnost obecně založena na místě bydliště žalovaného. Příslušnost by měla být na tomto základě vždy určitelná, kromě několika přesně vymezených případů, kdy předmět sporu nebo smluvní volnost stran opravňuje k použití odlišného spojujícího prvku. Sídlo právnické osoby musí být v nařízení samostatně vymezeno tak, aby společná pravidla byla přehlednější a zamezilo se sporům o příslušnost.

[…]

(18) Pokud se týče pojištění, spotřebitelských a pracovních smluv, měla by být slabší strana chráněna pravidly pro určení příslušnosti, která jsou pro ni příznivější než obecná pravidla.

[…]

(34) Měla by být zajištěna kontinuita mezi [Úmluvou ze dne 27. září 1968 o soudní příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 1972, L 299, s. 32), ve znění následných úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě], nařízením [Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Úř. věst. 2001, L 12, s. 1; Zvl. vyd. 19/04, s. 42)] a tímto nařízením a za tímto účelem by měla být přijata přechodná ustanovení. Stejná potřeba kontinuity trvá, i pokud jde o výklad [uvedené] úmluvy […] a nařízení, která ji nahrazují, Soudním dvorem Evropské unie.“

4 Kapitola II nařízení č. 1215/2012, věnovaná „příslušnosti“, obsahuje oddíl 1, nadepsaný „Obecná ustanovení“, v němž jsou obsaženy články 4 až 6 tohoto nařízení.

5 Článek 4 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví:

„Nestanoví-li toto nařízení jinak, mohou být osoby, které mají bydliště v některém členském státě, bez ohledu na svou státní příslušnost žalovány u soudů tohoto členského státu.“

6 Článek 5 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 zní takto:

„Osoby, které mají bydliště v některém členském státě, mohou být u soudů jiného členského státu žalovány pouze na základě pravidel stanovených v oddílech 2 až 7 této kapitoly.“

7 Oddíl 2 kapitoly II uvedeného nařízení, nadepsaný „Zvláštní příslušnost“, obsahuje mimo jiné článek 7 tohoto nařízení, který stanoví:

„Osoba, která má bydliště v některém členském státě, může být v jiném členském státě žalována:

[…]

2) ve věcech týkajících se deliktní nebo kvazideliktní odpovědnosti u soudu místa, kde došlo nebo může dojít ke škodné události;

[…]

5) jedná-li se o spor vyplývající z provozování pobočky, zastoupení nebo jiné provozovny, u soudu místa, kde se tyto složky nacházejí;

[…]“

8 Oddíl 3 kapitoly II nařízení č. 1215/2012, nadepsaný „Příslušnost ve věcech pojištění“, obsahuje články 10 až 16 tohoto nařízení.

9 Článek 10 uvedeného nařízení zní následovně:

„Ve věcech pojištění se příslušnost určuje podle tohoto oddílu, aniž je dotčen článek 6 a čl. 7 bod 5.“

10 Článek 11 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 stanoví:

„Pojistitel, který má bydliště v některém členském státě, může být žalován:

a) u soudů členského státu, v němž má bydliště,

b) v jiném členském státě v případě žaloby podané pojistníkem, pojištěným nebo oprávněnou osobou u soudu místa bydliště žalobce, nebo

[…]“

11 Článek 12 tohoto nařízení stanoví:

„Ve věcech pojištění odpovědnosti nebo pojištění nemovitostí může být pojistitel kromě toho žalován u soudu místa, v němž nastala škodná událost. Totéž platí, jsou-li v téže pojistné smlouvě pojištěny a stejnou škodnou událostí postiženy movité věci i nemovitosti.“

12 Článek 13 odst. 1 a 2 uvedeného nařízení stanoví:

„1. Ve věcech pojištění odpovědnosti může být pojistitel žalován i u soudu, u něhož je podána žaloba poškozeného proti pojištěnému, pokud je to přípustné podle práva tohoto soudu.

2. Na žalobu, kterou poškozený podává přímo proti pojistiteli, se použijí články 10, 11 a 12, je-li taková přímá žaloba přípustná.“

Směrnice 2009/138/ES

13 Článek 145 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II) (Úř. věst. 2009, L 335, s. 1), nadepsaný „Podmínky pro zřízení pobočky“, v odstavci 1 stanoví:

„Členské státy zajistí, aby pojišťovna, která hodlá zřídit pobočku na území jiného členského státu, tento záměr oznámila orgánům dohledu domovského členského státu.

Každá trvalá přítomnost pojišťovny na území členského státu se pokládá za pobočku, a to i v případě, kdy tato přítomnost nemá formu pobočky, ale je pouze kanceláří vedenou vlastními zaměstnanci pojišťovny nebo osobou, která je sice nezávislá, avšak má trvalé zmocnění jednat za pojišťovnu podobným způsobem, jako by jednalo její zastoupení.“

14 Článek 151 této směrnice, nadepsaný „Nediskriminace osob uplatňujících nároky“, stanoví:

„Hostitelský členský stát musí na neživotní pojišťovně vyžadovat, aby zabezpečila, že osoby uplatňující nároky z událostí vzniklých na jeho území se nedostanou do méně výhodné situace v důsledku toho, že pojišťovna kryje riziko zařazené do odvětví 10 v části A přílohy I (kromě občanskoprávní odpovědnosti dopravce) v rámci poskytování služeb, a nikoli prostřednictvím provozovny v uvedeném státě.“

15 Článek 152 uvedené směrnice, nadepsaný „Zástupce“, stanoví:

„1. Pro účely uvedené v článku 151 musí hostitelský členský stát na neživotní pojišťovně vyžadovat, aby ustanovila zástupce s bydlištěm nebo usazeného na jeho území, který bude shromažďovat všechny nutné informace o škodných případech a který bude mít dostatečné pravomoci pro zastupování pojišťovny ve vztahu k poškozeným osobám uplatňujícím nároky, včetně zmocnění k vyplácení částek odpovídajících nárokům na náhradu škody, i pravomoc zastupovat tuto pojišťovnu nebo případně dát ji zastupovat před soudy nebo orgány tohoto členského státu ve vztahu k těmto nárokům na náhradu škody.

[…]

3. Ustanovení zástupce samo o sobě neznamená otevření pobočky ve smyslu článku 145.

[…]“

Polské právo

16 Podle článku 1099 kodeksu postępowania cywilnego (občanský soudní řád) soud, jemuž byla věc předložena, zkoumá z úřední povinnosti v každém stadiu řízení případnou nepříslušnost vnitrostátních soudů k rozhodnutí sporu a prohlásí žalobu za nepřípustnou v případě nepříslušnosti. Nepříslušnost vnitrostátních soudů je důvodem pro neplatnost řízení.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

17 Dne 28. února 2018 došlo v Polsku k dopravní nehodě, během níž došlo ke střetu dvou vozidel. Osoba odpovědná za nehodu uzavřela se společností Gefion před touto nehodou smlouvu o pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel.

18 Dne 1. března 2018 si poškozená pronajala náhradní vozidlo za úplatu u autoservisu, kterému bylo její poškozené vozidlo svěřeno. Jako protiplnění za tento pronájem převedla tato osoba na základě smlouvy o postoupení pohledávky na autoservis svou pohledávku vůči společnosti Gefion. Dne 25. června 2018 na základě nové smlouvy o postoupení pohledávky postoupil autoservis tutéž pohledávku společnosti CNP.

19 Dopisem ze dne 25. června 2018 vyzvala CNP společnost Gefion k zaplacení částky fakturované za pronájem náhradního vozidla. Tato výzva byla zaslána na adresu společnosti Polins spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (dále jen „Polins“), společnosti s ručením omezeným se sídlem v Żychlini (Polsko), a jak vyplývá z předkládacího rozhodnutí, zastupující v Polsku zájmy společnosti Gefion.

20 Dopisem ze dne 16. srpna 2018 Crawford Polska sp. z o.o., společnost se sídlem v Polsku, která byla pověřena společností Gefion likvidací pojistné události, částečně schválila fakturu týkající se pronájmu náhradního vozidla a přiznala CNP část částky fakturované za tento pronájem.

21 V závěrečné části tohoto dopisu uvedla společnost Crawford Polska poučení o možnosti podat žalobu proti ní jakožto subjektu schválenému společností Gefion nebo přímo proti společnosti Gefion „buď podle právních předpisů o obecné příslušnosti, nebo u soudu místa bydliště nebo sídla pojistníka, pojištěného nebo oprávněného z pojistné smlouvy“.

22 Dne 20. srpna 2018 podala CNP proti společnosti Gefion žalobu k Sądu Rejonowemu w Białymstoku (okresní soud v Bělostoku, Polsko). Pokud jde o mezinárodní soudní příslušnost, CNP poukázala na informace uveřejněné společností Gefion, podle kterých je Polins hlavním zástupcem společnosti Gefion v Polsku. Společnost CNP požádala o doručování písemností určených společnosti Gefion na adresu společnosti Polins.

23 Dne 11. prosince 2018 vydal uvedený soud platební rozkaz.

24 Společnost Gefion podala proti platebnímu rozkazu odpor, v němž zpochybňovala příslušnost polských soudů k rozhodnutí sporu. Společnost Gefion poté, co uvedla, že společnost CNP vykonává podnikatelskou činnost spočívající v odkupu pohledávek z pojistných smluv, z toho vyvodila, že CNP nemá postavení pojistníka, pojištěného nebo oprávněné osoby ve smyslu čl. 11 odst. 1 písm. b) nařízení č. 1215/2012, a že tedy nemá možnost podávat žaloby ve věcech pojištění u soudu jiného členského státu než státu sídla pojistitele.

25 Společnost Gefion se mimoto odvolala na rozsudek ze dne 31. ledna 2018, Hofsoe (C-106/17, EU:C:2018:50), a tvrdila, že s ohledem na ochrannou funkci článku 13 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 nemůže osoba vykonávající profesionální činnost v oblasti vymáhání nároků na pojistné plnění jakožto smluvní postupník těchto pohledávek požívat zvláštní ochrany, kterou představuje možnost použít pravidla o zvláštní příslušnosti stanovená v oddíle 3 kapitoly II tohoto nařízení.

26 Společnost CNP v replice uvedla, že společnost Gefion je zapsána na seznamu pojišťoven členských států a států Evropského sdružení volného obchodu (ESVO) oznámeném Komisji Nadzoru Finansowego (úřad pro finanční dohled, Polsko), že prodává pojištění na území Polska a že je nepřípustné, aby se osoba, která převezme pohledávku od poškozené, nemohla domáhat náhrady nákladů na opravu dotčených v původním řízení u soudu místa, kde došlo ke škodné události a kde byla provedena oprava.

27 Předkládající soud má pochybnosti o tom, zda se CNP může v projednávaném případě právoplatně dovolávat pravidel pro určení příslušnosti stanovených v oddíle 3 kapitoly II nařízení č. 1215/2012. Konkrétně si klade otázku, zda se na CNP, která je podnikem, jež nabyl od poškozené pohledávku vůči pojistiteli z titulu pojištění občanskoprávní odpovědnosti, může vztahovat ochrana, kterou ustanovení tohoto oddílu vyhrazují slabším stranám právních vztahů. Podle uvedeného soudu je třeba spíše uvažovat o použití ustanovení oddílu 2 kapitoly II tohoto nařízení, konkrétně čl. 7 bodu 2 nebo čl. 7 bodu 5 uvedeného nařízení. Konečně má pochybnosti o výkladu pojmů „pobočka“, „zastoupení“ nebo „jiná provozovna“ ve smyslu tohoto čl. 7 bodu 5.

28 Za těchto okolností se Sąd Rejonowy w Białymstoku (okresní soud v Bělostoku) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 13 odst. 2 ve spojení s článkem 10 nařízení [č. 1215/2012] vykládán v tom smyslu, že ve sporu mezi podnikatelem, který nabyl od poškozeného pohledávku vůči pojišťovně z titulu pojištění občanskoprávní odpovědnosti, a touto pojišťovnou [poskytující pojištění občanskoprávní odpovědnosti], není vyloučeno určení příslušnosti soudu na základě čl. 7 bodu 2 nebo čl. 7 bodu 5 nařízení?

2) V případě kladné odpovědi na první otázku, musí být čl. 7 bod 5 nařízení [č. 1215/2012] vykládán v tom smyslu, že obchodní společnost vykonávající činnost v členském státě, která likviduje materiální škody v rámci povinného pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel v rámci smlouvy s pojišťovnou se sídlem v jiném členském státě, je její pobočkou, zastoupením nebo jinou provozovnou?

3) V případě kladné odpovědi na první otázku, musí být čl. 7 bod 2 nařízení [č. 1215/2012] vykládán v tom smyslu, že představuje samostatný základ příslušnosti soudu členského státu, kde došlo ke škodné události, ke kterému věřitel, jenž nabyl pohledávku poškozeného v rámci povinného pojištění občanskoprávní odpovědnosti, podá žalobu proti pojišťovně usazené v jiném členském státě?“

K předběžným otázkám

K první a třetí otázce

29 Podstatou první a třetí otázky předkládajícího soudu, kterými je třeba se zabývat společně, je, zda čl. 13 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 ve spojení s článkem 10 tohoto nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby soudní příslušnost v případě sporu mezi podnikatelem, který nabyl pohledávku původně vlastněnou poškozenou osobou vůči pojišťovně z titulu pojištění občanskoprávní odpovědnosti, a touto pojišťovnou poskytující pojištění občanskoprávní odpovědnosti, byla případně samostatně založena na čl. 7 bodu 2 nebo na čl. 7 bodu 5 tohoto nařízení.

30 Úvodem je třeba připomenout, že vzhledem k tomu, že podle bodu 34 odůvodnění nařízení č. 1215/2012 toto nařízení ruší a nahrazuje nařízení č. 44/2001, které samo nahradilo Úmluvu ze dne 27. září 1968 o příslušnosti a výkonu rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, ve znění úmluv o přistoupení nových členských států k této úmluvě, platí výklad, který Soudní dvůr podal v souvislosti s ustanoveními posledně zmíněných právních předpisů, rovněž pro nařízení č. 1215/2012, pokud tato ustanovení mohou být považována za „rovnocenná“ (rozsudek ze dne 9. července 2020, Verein für Konsumenteninformation, C-343/19, EU:C:2020:534, bod 22 a citovaná judikatura).

31 Podle čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1215/2012 mohou být osoby, které mají bydliště v některém členském státě, v zásadě žalovány u soudů tohoto členského státu. Článek 5 odst. 1 tohoto nařízení však odchylně stanoví, že tyto osoby mohou být žalovány u soudů jiného členského státu na základě pravidel stanovených v oddílech 2 až 7 kapitoly II uvedeného nařízení.

32 Pokud jde konkrétně o oddíl 3 této kapitoly II, nadepsaný „Příslušnost ve věcech pojištění“, tento oddíl zavádí samostatný systém rozdělení soudní příslušnosti ve věcech pojištění (obdobně viz rozsudek ze dne 12. května 2005, Société financière et industrielle du Peloux, C-112/03, EU:C:2005:280, bod 29).

33 Článek 10 nařízení č. 1215/2012 totiž upřesňuje, že ve věcech pojištění se příslušnost určuje podle ustanovení tohoto oddílu 3, který obsahuje články 10 až 16 tohoto nařízení, aniž jsou dotčeny článek 6 a čl. 7 bod 5 uvedeného nařízení.

34 Z toho vyplývá, že oddíl 3 kapitoly II nařízení č. 1215/2012 upravuje soudní příslušnost samostatně ve věcech pojištění, takže kromě kritérií pro určení příslušnosti stanovených samotným oddílem 3 jsou v této oblasti vyloučena jiná kritéria pro určení příslušnosti, než na která výslovně odkazuje článek 10 tohoto nařízení, a sice kritéria pro určení příslušnosti uvedená v článku 6 a v čl. 7 bodě 5 uvedeného nařízení.

35 Vzhledem k tomu, že článek 10 nařízení č. 1215/2012 neodkazuje na čl. 7 bod 2 tohoto nařízení, nelze tak toto ustanovení použít, pokud spor spadá, pokud jde o soudní příslušnost, do působnosti oddílu 3 kapitoly II uvedeného nařízení.

36 Takový výklad je podpořen zněním čl. 11 odst. 1 písm. a) a článku 12 nařízení č. 1215/2012, které stanoví pravidla pro určení příslušnosti obdobná pravidlům uvedeným v čl. 4 odst. 1 a čl. 7 bodu 2 tohoto nařízení.

37 Kromě toho je třeba uvést, že podle čl. 13 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 se články 10 až 12 tohoto nařízení použijí na žalobu, kterou poškozený podává přímo proti pojistiteli, je-li taková přímá žaloba přípustná.

38 V tomto ohledu je účelem takto učiněného odkazu v čl. 13 odst. 2 tohoto nařízení doplnit do výčtu žalobců obsaženého v čl. 11 odst. 1 písm. b) uvedeného nařízení osoby, kterým vznikla újma, aniž je okruh těchto osob omezen na osoby, kterým vznikla újma bezprostředně (obdobně viz, pokud jde o nařízení č. 44/2001, rozsudek ze dne 20. července 2017, MMA IARD, C-340/16, EU:C:2017:576, bod 33 a citovaná judikatura).

39 Je však třeba připomenout, že cílem oddílu 3 kapitoly II nařízení č. 1215/2012 je podle bodu 18 odůvodnění tohoto nařízení chránit slabší stranu smlouvy pravidly pro určení příslušnosti, která jsou pro ni příznivější než obecná pravidla, a že takový cíl vyžaduje, aby použití zvláštních pravidel pro určení příslušnosti stanovených v uvedeném oddílu nebylo rozšířeno na osoby, pro které tato ochrana není odůvodněná (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. února 2020, Balta, C-803/18, EU:C:2020:123, body 27 a 44 a citovaná judikatura).

40 Ačkoli postupník nároků poškozeného, který může být sám považován za slabší stranu, musí mít možnost využít zvláštních pravidel pro určení soudní příslušnosti vymezených v čl. 11 odst. 1 písm. b) ve spojení s čl. 13 odst. 2 nařízení č. 1215/2012, není odůvodněna žádná zvláštní ochrana ve vztazích mezi podnikateli v odvětví pojišťovnictví, o nichž nelze mít za to, že se jeden z nich nachází ve slabším postavení vůči druhému (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 31. ledna 2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, body 39 a 42, jakož i citovaná judikatura).

41 Soudní dvůr rozhodl, že instituce sociálního pojištění, která je zákonným postupníkem nároků bezprostředně poškozeného v dopravní nehodě, se tak nemůže dovolávat ustanovení čl. 9 odst. 1 písm. b) ve spojení s čl. 11 odst. 2 nařízení č. 44/2001, kterým odpovídají čl. 11 odst. 1 písm. b)

a čl. 13 odst. 2 nařízení č. 1215/2012, k tomu, aby podala přímou žalobu u soudů členského státu, v němž je usazena, proti pojistiteli osoby údajně odpovědné za zmíněnou nehodu, jenž je usazen v jiném členském státě (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. září 2009, Vorarlberger Gebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, bod 43 a citovaná judikatura).

42 Soudní dvůr rovněž rozhodl, že osoba, která vykonává profesionální činnost v oblasti vymáhání nároků na pojistné plnění jakožto smluvní postupník těchto pohledávek, nemůže požívat zvláštní ochrany, kterou představuje *forum actoris* (rozsudek ze dne 31. ledna 2018, Hofsoe, C-106/17, EU:C:2018:50, bod 43).

43 V projednávaném případě z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že předmětem činnosti CNP je vymáhání pohledávek od pojišťoven. Tato okolnost, jejíž ověření přísluší předkládajícímu soudu, brání tomu, aby tato společnost mohla být považována za slabší stranu ve vztahu k protistraně ve smyslu judikatury uvedené v bodech 40 až 42 tohoto rozsudku, takže se na ni nemohou vztahovat zvláštní pravidla pro určení soudní příslušnosti stanovená v článcích 10 až 16 nařízení č. 1215/2012.

44 Je třeba zkoumat, zda s ohledem na tento závěr může být příslušnost soudu rozhodujícího ve sporu mezi podnikatelem, který nabyl pohledávku vůči pojišťovně původně vlastněnou poškozenou, a touto pojišťovnou založena na čl. 7 bodu 2 nebo čl. 7 bodu 5 nařízení č. 1215/2012.

45 V tomto ohledu již Soudní dvůr rozhodl, že vzhledem k tomu, že na žalobu podanou pojistitelem proti jinému pojistiteli se nevztahuje oddíl 3 kapitoly II nařízení č. 44/2001, může se na takovou žalobu použít čl. 6 bod 2 tohoto nařízení, který spadá do oddílu 2 této kapitoly, za předpokladu, že se tato žaloba týká případů uvedených v tomto ustanovení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 21. ledna 2016, SOVAG, C-521/14, EU:C:2016:41, bod 31).

46 Obdobně je třeba rozhodnout, že v případě, že oddíl 3 kapitoly II nařízení č. 1215/2012 není použitelný na žalobu z důvodu neexistence účastníka řízení ve slabším postavení ve vztahu k druhé straně, mohou se na tuto žalobu vztahovat ustanovení oddílu 2 této kapitoly, a zejména čl. 7 bodu 2 nebo čl. 7 bodu 5 tohoto nařízení, i když se jedná o spor ve věci pojištění, jsou-li splněny podmínky stanovené v těchto ustanoveních pro jejich použití.

47 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první a třetí otázku odpovědět tak, že čl. 13 odst. 2 nařízení č. 1215/2012 ve spojení s článkem 10 tohoto nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že se nepoužije v případě sporu mezi podnikatelem, který nabyl pohledávku původně vlastněnou poškozenou vůči pojišťovně z titulu pojištění občanskoprávní odpovědnosti, a touto pojišťovnou poskytující pojištění občanskoprávní odpovědnosti, takže nebrání tomu, aby byla soudní příslušnost k rozhodnutí takového sporu případně založena na čl. 7 bodu 2 nebo na čl. 7 bodu 5 tohoto nařízení.

K druhé otázce

48 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 7 bod 5 nařízení č. 1215/2012 vykládán v tom smyslu, že společnost, která v jednom členském státě vykonává na základě smlouvy uzavřené s pojišťovnou se sídlem v jiném členském státě jménem a na účet této pojišťovny činnost likvidace škod v rámci pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel, musí být považována za pobočku, zastoupení nebo jinou provozovnu ve smyslu tohoto ustanovení.

49 Pro účely odpovědi na tuto otázku je třeba připomenout, že oddíl 2 kapitoly II nařízení č. 1215/2012 stanoví některá ustanovení o určení zvláštní příslušnosti, mezi něž patří určení příslušnosti podle čl. 7 bodu 5 tohoto nařízení, pouze jako výjimku z obecného pravidla stanoveného v čl. 4 odst. 1 uvedeného nařízení, které přiznává příslušnost soudům členského státu, na jehož území má žalovaný bydliště. Vzhledem k tomu, že pravidlo příslušnosti soudů místa pobočky, zastoupení nebo jiné provozovny ve sporech vyplývajících z jejich provozu ve smyslu tohoto ustanovení, představuje pravidlo zvláštní

příslušnosti, musí být vykládáno samostatně a striktně, což nedovoluje výklad přesahující případy výslovně předvídané týmž nařízením (obdobně s čl. 5 bodem 5 nařízení č. 44/2001 viz rozsudek ze dne 5. července 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, bod 26 a citovaná judikatura).

50 Pravidlo pro určení zvláštní příslušnosti stanovené v čl. 7 bodě 5 nařízení č. 1215/2012 je založeno na existenci zvláště úzké vazby mezi sporem a soudy, u kterých může být podána žaloba, což odůvodňuje určení příslušnosti uvedených soudů z důvodů řádného výkonu spravedlnosti a účelné organizace řízení (obdobně s čl. 5 bodem 5 nařízení č. 44/2001 viz rozsudek ze dne 5. července 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, bod 27 a citovaná judikatura).

51 V tomto ohledu podle judikatury Soudního dvora to, zda se spor týká provozování pobočky, zastoupení nebo jiné provozovny ve smyslu čl. 7 bodu 5 nařízení č. 1215/2012, umožňují určit dvě kritéria.

52 Zaprvé pojmy „pobočka“, „zastoupení“ nebo „jiná provozovna“ ve smyslu tohoto ustanovení předpokládají existenci centra činnosti, které dlouhodobě vystupuje navenek jako detašované pracoviště mateřského podniku. Toto centrum musí mít vedení a být materiálně vybaveno tak, že může vést jednání s třetími osobami, které se tak nemusejí obracet přímo na mateřský podnik. Zadruhé se spor musí týkat buď úkonů souvisejících s provozováním pobočky, nebo závazků, které na sebe tato pobočka vzala jménem mateřského podniku, pokud mají být splněny ve státě, v němž se tato pobočka nachází (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 19. července 2012, Mahamdia, C-154/11, EU:C:2012:491, bod 48; ze dne 5. července 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, EU:C:2018:533, bod 59, a ze dne 11. dubna 2019, Ryanair, C-464/18, EU:C:2019:311, bod 33).

53 V projednávané věci z informací uvedených v předkládacím rozhodnutí vyplývá, že ačkoliv dvě společnosti zastupují zájmy společnosti Gefion v Polsku, a sice společnosti Polins a Crawford Polska, společnost Gefion zmocnila k likvidaci pojistné události dotčené v původním řízení společnost Crawford Polska. Je tedy třeba konstatovat, že předkládající soud se táže Soudního dvora na působnost čl. 7 bodu 5 nařízení č. 1215/2012 s ohledem na činnost společnosti Crawford Polska.

54 Pokud jde o první kritérium vytyčené judikaturou připomenutou v bodě 52 tohoto rozsudku, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že s výhradou posouzení skutkového stavu, které musí provést předkládající soud, je společnost Crawford Polska společností s ručením omezeným založenou podle polského práva, takže jakožto právnická osoba má samostatnou právní existenci a má vedení.

55 Kromě toho podle samotných podmínek zmocnění obdrženého od společnosti Gefion je společnost Crawford Polska oprávněna provádět „kompletní vyřizování nároků [na náhradu škody]“, přičemž předkládající soud mimoto upřesňuje, že společnost Crawford Polska má plnou pravomoc k výkonu činnosti, která má právní účinky pro pojišťovnu a k jednání jménem a na účet společnosti Gefion.

56 Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 63 svého stanoviska, na základě uvedeného zmocnění je tedy patrné, že společnost Crawford Polska má plnou pravomoc k vyřizování a likvidaci pojistných událostí, což má pro pojišťovnu právní účinky, takže společnost Crawford Polska musí být považována za centrum činností, které dlouhodobě vystupuje navenek jako detašované pracoviště mateřského podniku.

57 Předkládajícímu soudu naproti tomu přísluší ověřit, zda je toto centrum materiálně vybaveno tak, aby mohlo vést jednání s třetími osobami, takže se tyto osoby nemusejí obracet přímo na mateřský podnik.

58 Pokud jde o druhé kritérium vytyčené judikaturou připomenutou v bodě 52 tohoto rozsudku, je třeba nejprve poznamenat, že na spor v původním řízení nelze nahlížet tak, že se týká úkonů souvisejících s provozováním společnosti Crawford Polska, neboť v tomto sporu nejde o smluvní či mimosmluvní práva a povinnosti týkající se provozování této společnosti jako takového (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. listopadu 1978, Somafer, 33/78, EU:C:1978:205, bod 13).

59 Pokud jde dále o otázku, zda se spor v původním řízení týká závazků, které společnost Crawford Polska na sebe vzala jménem společnosti Gefion, v bodě 53 tohoto rozsudku bylo připomenuto, že společnost Gefion zmocnila společnost Crawford Polska k vyřízení a likvidaci pojistné události v původním řízení. Z předkládacího rozhodnutí mimoto vyplývá, že sama společnost Crawford Polska přijala jménem a na účet společnosti Gefion rozhodnutí přiznat společnosti CNP pouze část požadované náhrady. Jak přitom uvedl generální advokát v bodě 66 svého stanoviska, kdyby tato okolnost měla být potvrzena předkládajícím soudem, vyplývalo by z toho, že společnost Crawford Polska nebyla pouhým zprostředkovatelem pověřeným předáním informací, nýbrž aktivně přispěla ke vzniku právního stavu, v němž tkví původ sporu v původním řízení. Na tento spor je tedy třeba nahlížet vzhledem k zapojení společnosti Crawford Polska do právního vztahu mezi účastníky původního řízení tak, že se týká závazků, které společnost Crawford Polska na sebe vzala jménem společnosti Gefion (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 11. dubna 2019, Ryanair, C-464/18, EU:C:2019:311, body 34 a 35).

60 Konečně, pokud jde o argument uplatněný incidenčně předkládajícím soudem, jakož i společností Gefion a Evropskou komisí, podle něhož pojmy „pobočka“, „zastoupení“ a „jiná provozovna“ ve smyslu čl. 7 bodu 5 nařízení č. 1215/2012 musí být chápány ve světle směrnice 2009/138, zejména pojmů „trvalá přítomnost“ a „zástupce“ uvedených v článcích 145 a 152 této směrnice, stačí uvést, že čl. 7 bod 5 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán autonomním způsobem v rámci systematiky a cílů tohoto ustanovení, jak uvedl generální advokát v bodě 72 svého stanoviska, a v souladu se zvláštními kritérii vytyčenými v judikatuře týkající se uvedeného ustanovení.

61 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 7 bod 5 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že společnost, která v jednom členském státě vykonává na základě smlouvy uzavřené s pojišťovnou se sídlem v jiném členském státě jménem a na účet této pojišťovny činnost likvidace škod v rámci pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel, musí být považována za pobočku, zastoupení nebo jinou provozovnu ve smyslu tohoto ustanovení, pokud tato společnost

– dlouhodobě vystupuje navenek jako detašované pracoviště pojišťovny a

– má vedení a je materiálně vybavena tak, že může vést jednání s třetími osobami, takže tyto osoby se nemusejí obracet přímo na pojišťovnu.

K nákladům řízení

62 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

1) Článek 13 odst. 2 nařízení (EU) Evropského parlamentu a Rady č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, ve spojení s článkem 10 tohoto nařízení musí být vykládán v tom smyslu, že se nepoužije v případě sporu mezi podnikatelem, který nabyl pohledávku původně vlastněnou poškozenou vůči pojišťovně z titulu pojištění občanskoprávní odpovědnosti, a touto pojišťovnou poskytující pojištění občanskoprávní odpovědnosti, takže nebrání tomu, aby byla soudní příslušnost k rozhodnutí takového sporu případně založena na čl. 7 bodě 2 nebo na čl. 7 bodě 5 tohoto nařízení.

2) **Článek 7 bod 5 nařízení č. 1215/2012 musí být vykládán v tom smyslu, že společnost, která v jednom členském státě vykonává na základě smlouvy uzavřené s pojišťovnou se sídlem v jiném členském státě jménem a na účet této pojišťovny činnost likvidace škod v rámci pojištění občanskoprávní odpovědnosti z provozu motorových vozidel, musí být považována za pobočku, zastoupení nebo jinou provozovnu ve smyslu tohoto ustanovení, pokud tato společnost**

   – **dlouhodobě vystupuje navenek jako detašované pracoviště pojišťovny a**

   – **má vedení a je materiálně vybavena tak, že může vést jednání s třetími osobami, takže tyto osoby se nemusejí obracet přímo na pojišťovnu.**

Podpisy.